

Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu
Dariusz Mazur

BK-VII.0520.113.2024
Warszawa, 23 maja 2024 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 2580 złożoną do Ministra Sprawiedliwości przez Pana Posła Pawła Szrota w sprawie *utrudnień stawianych przez sądy w postępowaniach dotyczących zgromadzeń publicznych*, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że zakres kompetencji nadzorczych Ministra Sprawiedliwości został szczegółowo określony w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 334). Minister Sprawiedliwości uprawniony jest do sprawowania zewnętrznego nadzoru administracyjnego nad działalnością administracyjną sądów, którego istota sprowadza się do oceny prawidłowości oraz skuteczności wykonywania przez prezesów sądów wewnętrznego nadzoru administracyjnego. W ramach tego nadzoru Minister Sprawiedliwości dokonuje oceny informacji rocznych o działalności sądów sporządzonych przez prezesów sądów apelacyjnych, ustala ogólne kierunki wewnętrznego nadzoru administracyjnego wykonywanego przez prezesów sądów apelacyjnych, kontroluje wykonywanie obowiązków nadzorczych przez prezesów sądów apelacyjnych oraz wydaje stosowne zarządzenia.

W aktualnym stanie prawnym uprawnionym do podjęcia czynności nadzorczych w indywidualnej sprawie jest przede wszystkim prezes sądu, który sprawuje wewnętrzny nadzór nad działalnością administracyjną sądu. W ramach tego nadzoru prezes sądu ma prawo wglądu w czynności sądów i w akta sprawy, może żądać wyjaśnień oraz usunięcia uchybień, a także ma prawo do podjęcia decyzji o objęciu indywidualnego postępowania sądowego nadzorem (art. 37 § 1 u.s.p.). Prezes sądu jest uprawniony również do badania toku postępowania w poszczególnych sprawach, do uchylania czynności administracyjnych niezgodnych z prawem, naruszających sprawność postępowania sądowego lub z innych przyczyn niecelowych (art. 37 § 3 u.s.p.).

W zakresie podniesionych w interpelacji kwestii, należy zauważyć, iż w istocie odnoszą się one do prawidłowości czynności procesowych sądu, w szczególności do oceny skuteczności wniesienia pism procesowych, uzupełnienia braków formalnych tych pism, sposobu dokonywania zawiadomień przez sądy oraz treści wydanych orzeczeń. Wszystkie te kwestie mają charakter procesowy i ich ocena należy do sądu rozpoznającego sprawę, bądź też sądu rozpoznającego środki odwoławcze. Nadzór Ministra Sprawiedliwości nie obejmuje kontroli merytorycznych rozstrzygnięć sądów powszechnych, a czynności orzecznicze sądów podlegają wyłącznie kontroli instancyjnej w ramach przysługujących stronom środków zaskarżenia.

Czynności z zakresu nadzoru administracyjnego nie mogą wkraczać w dziedzinę, w której sędziowie i asesory sądowi są niezawisli (art. 9b u.s.p.). W związku z powyższym Minister Sprawiedliwości nie posiada uprawnień do podjęcia kontroli i oceny prawidłowości decyzji procesowych sądu, jak też weryfikacji treści orzeczeń, albowiem oznaczałoby to wkroczenie w sferę orzeczniczą, która należy wyłącznie do sądu.

Jednocześnie informuję, że dotąd do Ministerstwa Sprawiedliwości nie wpłynęły skargi w zakresie działalności sądów w związku z opisanymi w treści interpelacji sprawami dotyczącymi odwołań od decyzji dotyczących zakazu organizacji zgromadzeń, a tym samym nie podejmowano w tym przedmiocie działań nadzorczych.

W odniesieniu do problematyki dotyczącej wprowadzenia jasnych wytycznych co do sposobu doręczania pism sądowych w kontekście zgromadzeń, należy wskazać, że zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. – Prawo o zgromadzeniach (Dz. U. z 2022 poz. 1389, dalej: „p.o.z.”) odwołanie od decyzji o zakazie zgromadzenia wnosi się bezpośrednio do sądu okręgowego właściwego ze względu na siedzibę organu gminy w terminie 24 godzin od jej udostępnienia w Biuletynie Informacji Publicznej. Natomiast na podstawie art. 16 ust. 3 p.o.z. sąd okręgowy rozpatruje odwołanie od decyzji o zakazie zgromadzenia w postępowaniu nieprocesowym niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 24 godzin od wniesienia odwołania. Określenie takiego trybu działania sądu okręgowego, powoduje, że odwołanie od decyzji o zakazie zgromadzenia w postępowaniu cywilnym posiada charakter wniosku inicjującego postępowanie nieprocesowe w rozumieniu art. 506 k.p.c. Z tego powodu powinno spełniać wymogi określone dla tego pisma przez przepisy k.p.c. Nadto poprzez odpowiednie odesłanie z art. 13 § 2 k.p.c., do postępowania nieprocesowego stosuje się odpowiednio przepisy o procesie.

W poruszanej kwestii należy również mieć na uwadze, że obecnie dopuszczalne jest wniesienie do sądu pisma za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, przez który rozumie się system teleinformatyczny obsługujący postępowanie sądowe (art. 125 § 2¹ k.p.c.). Jednak dopuszczalność dokonania wyboru wnoszenia pism procesowych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego została uzależniona od warunków technicznych leżących po stronie sądu (art. 125 § 2^{1a} k.p.c.). Katalog tych systemów jest ograniczony do kilku obsługujących określone postępowania sądowe. Są to – system Elektronicznego Postępowania Upominawczego, system Elektronicznego Postępowania Wieczystoksięgowego, system obsługujący postępowanie rejestrowe, system obsługujący postępowania upadłościowe i restrukturyzacyjne. Dodatkowo konieczne jest odnotowanie faktu, że żaden z nich przy wnoszeniu pism procesowych nie wykorzystuje platformy ePUAP, czy też poczty elektronicznej, która to forma wnoszenia pism została wskazana w treści interpelacji.

Pisma procesowe, w tym m. in. pozwy, wnioski i wszelkie oświadczenia nie mogą być wnoszone drogą elektroniczną za pośrednictwem platformy ePUAP, a ich wniesienie w taki sposób nie wywołuje skutków prawnych (tak też: Sąd Najwyższy w postanowieniach z: 26 marca 2009 r., I KZP 39/08; 15 lipca 2010 r., III SW 87/10; 25 października 2011 r., III SW 70/11; 29 marca 2023 r., III CZ 427/22). Wykorzystanie platformy ePUAP może dotyczyć jedynie pism w rozumieniu ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572), tj. petycje, skargi, wnioski i inne pisma, które mogą być składane poza właściwym postępowaniem sądowym.

Niezależnie od powyższego, należy wskazać, iż decyzja o podjęciu ewentualnych prac legislacyjnych nad zmianą przepisów ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. – Prawo o zgromadzeniach (Dz. U. z 2022 poz. 1389) należy do kompetencji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, a nie Ministra Sprawiedliwości.

Z wyrazami szacunku

Dariusz Mazur
Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/